

Škola života

alebo

Ako sme sa učili kedysi - z histórie vzdelávania
pod Brodňankou a Rochovicou

21. máj 2009

Byť dobrým je šľachetné, ale učiť druhých činiť dobro je ešte šľachetnejšie

M. Twain

Venované našej jubilantke – škole

Štyridsiatka v živote ľudstva je iba maličký zlomok času, nepatrné obzretie sa. Štyridsiatka v živote človeka je vrchol jeho plodného a činorodého života. A čo je štyridsiatka v živote školy? Sú to stovky a stovky tvárí, ktoré prešli jej bránami do ďalšieho života, tisícky hodín presedených v laviciach, nekonečné množstvo tabúl popísaných rukou učiteľa a žiackych zošitov napísaných neistými rúčkami žiakov.

Čas neúprosne plynie a nezastaví sa, ale my skúsme nachvíľu postáť a zaspomínať si na roky nespútanej mladosti strávené v škole, na prvé vážne rozhodnutia, kam vy kročíme, keď opustíme brány školy. Naše cesty životom boli klukaté a predsa dnes mnohých z nás dovedli späť, aby sme si pripomenuli štyridsiate výročie našej školy .

Život to nie sú len spomienky, ale aj pohľad do budúcnosti, ktorá stojí pred nami zahalená rúškom tajomstva. Je však v schopnostiach človeka toto rúško poodhaliť a nazrieť do seba samého, objaviť v sebe skryté schopnosti a využiť ich nie len vo svoj prospech ale i v prospech iných.

A preto sa teraz i my všetci zamyslime nad ďalšími krokmi, ktoré povedú našu školu jej neľahkou cestou do ešte lepšej budúcnosti a prispějme naším umom k jej zveľaďovaniu, aby generácie, ktoré prídu po nás mohli spomínať na nás s úctou a vďakou tak, ako my spomínáme teraz.

V Brodne 5. mája 2009

L. Struková

Najstaršia história - počiatky vzdelávania

Brodno

V Kronike rímskokatolíckej školy brodňanskej čítame: *10-ho dec. v roku 1925 som zaujal stanicu rim. kat. školy brodňanskej a pretože do tej doby sa táto kniha nachádzala čistá, tak prv nežli by som začal opisovať kroniku 1925-26 školského roku, v krátkosti chcem opísať, že odkedy jestvuje táto škola...* ¹⁾ Autorom týchto riadkov je učiteľ, ktorého zápisky v kronike sa zachovali až do dnešných dní. Už na počiatku kroniky vymenoval všetkých známych učiteľov pred sebou, svoje vlastné meno v kronike uvádza až hodne neskôr. Nájdeme ho však na obrázku z úvodnej strany kroniky, ktorý sám nakreslil a podpísal - prvý kronikár brodnianskej školy sa volal Emil Mat'ašák a bol učiteľ aj riaditeľ školy v jednej osobe až do roku 1950.

Kronikár uvádza, že podľa tvrdení starších ľudí bola vtedajšia budova školy postavená niekedy v 18. storočí, pričom už pred ňou jestvovala škola, a to drevenej stavby. Už zmienená budova z 18. stor. bola kamenná a postavili ju na mieste pôvodnej školy. Bola to vlastne jedna budova, tzv. *školská sieň*, ktorej súčasťou bola *nieveľká izba pre učiteľa*. Podľa kronikára *si školu postavili obyvatelia obcí Budatín, Brodno, Snežnica, Oškerda, Vranie a Zádubnie, pričom túto školu navštevovaly detky zo všetkých obcí horespomenutých*. Časom sa počet detí zvýšil na 300 a preto sa obce Budatín, Zádubnie a Snežnica oddelili a postavili si vlastné školské budovy. Keďže počty detí aj naďalej narastali a výučba v spoločnej budove začala byť komplikovaná a náročná, v roku 1909 sa naši predkovia rozhodli pristaviť k starej budove novú školskú „sieň“, rozumej triedu, na výstavbe ktorej sa podieľali už iba obce Brodno a Oškerda. Stará „sieň“ sa stala bytom učiteľa.

Vranie

Žiaci z Vrania mnohé roky navštevovali školu v Brodne. Zmenilo sa to až v počiatkom 20. storočia. Z kroniky obce Vranie vyplýva, že obyvatelia sa snažili už r. 1913 o výstavbu vlastnej školy. Výstavbu oddialila 1. svetová vojna. Nakoniec sa im školu podarilo postaviť roku 1926.

¹⁾ Všetky kurzívou vytlačené state na tejto strane sú citáciami z Kroniky rímsko-katolíckej školy brodňanskej, O školskej budove, orig. rukopis (1925 – 1969)

Len pre zaujímavosť uvádzame rozpočet na výstavbu školy. Ministerstvo školstva prispelo sumou 220 000 Kč, obec Vranie sa podieľala na výstavbe sumou 25 000 Kč a obec Rudinka rovnakou sumou. Spočítané dokopy: nová škola stála 270 000 Kč. Táto škola bola dvojtriedna, navštevovali ju žiaci v ročníkoch 1.-5. Prvý rok navštevovalo túto školu 90 žiakov. ¹⁾

Ako a kde sa učili deti z Vrania medzi rokmi 1909 (keď do školy v Brodne chodili už len deti z Brodna a Oškerdy) a 1926 (výstavba novej školy) s určitosťou nevieme. Nespomína to žiadna kronika. Ale podľa vyjadrení našich starších spoluobčanov z Vrania sa deti učili vo viacerých dedinských domoch až do času, keď bola postavená nová budova školy, neskôr v minulosti v nej sídlila tiež MŠ Vranie.

Učítelia a riaditelia škôl

Dľa zápiskov, zachovaných až po dnešnú dobu, Jána Holeša farára z roku 1828-ho, v tej dobe účinkoval tu ako organista a učiteľ František Grega, o ktorom je aj to zaznamenanô, že neobyčajnej výšky bol. ²⁾ - tak hovorí kronika o prvom učiteľovi v Brodne, ktorého poznáme aj po mene. O ňom ani po ňom nasledujúcich učiteľoch nemáme presné informácie, zachoval sa iba menoslov: 2. Ján Bižík, 3. Jozef Špaček, 4. Bela Kopas, 5. Šándor Jančina, 6. František Príbovský, 7. Vincenc Kubita. Po roku 1904 Ján Balaji. Vystriedal ho r.1907 Alojz Valter, 1913 nastúpil Ján Zatóko, ktorého r. 1914 tiež strhla svetová válka na bojište, kde padnúť do ruského zajatia sa neprinavrátil, len v roku 1918-om. ²⁾

Nasledoval Ján Honiak (1915-1918), rodák z oravskej Zubrice, toho vystriedal po jeho „odumretí“ Jozef Baričák z Vysokej pri Turzovke, ktorý pôsobil v našej obci do r. 1925. Za zmienku stojí, že z objektívnych príčin mali deti v šk. r. 1914-1915 a 1918-1919 „pretrhnuté vyučovanie“, inými slovami prázdniny. Dôvodom bolo, že nemali učiteľa... Neuvádza sa presne, ako dlho prázdniny trvali, ale je predpoklad, že to bolo celý školský rok. :-)

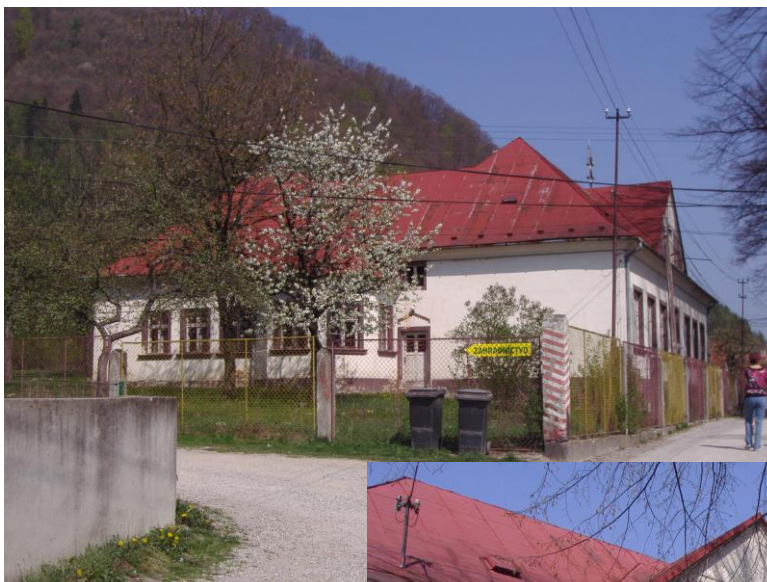
A ešte jedna perlička z histórie. V kronike sa pri šk. r. 1925/26 píše: *Vyučovanie v škole prebieha v dvoch skupinách - dopoludnia a popoludní. Stalo sa to preto, aby deti premienľave môhly kravy pásť a tak aby sa školská dochádzka nemusela zhoršiť... ²⁾*

¹⁾ Podľa Kroniky obce Vranie

²⁾ Kronika rímsko-katolíckej školy broďňanskej, kap. O školskej budove (1925 – 1969)

Učiteľ v tomto období neučil len deti, ale aj dospelých, ...*vydržoval ľudový náukobeh s 84 poslucháčmi*. Rodičia sa s učiteľom stretávali zvyčajne v sobotu večer a tiež sa vzdelávali. Okrem toho viedol cirkevný spevokol, *cvičil trubačskú bandu snežníckých ohňohasičov, ktorá na výročné sviatky v kostole hrala*.¹⁾ Tiež nacvičoval s miestnymi obyvateľmi divadelné hry. Výťažok z predstavenia bol použitý na nákup nových kníh do školskej knižnice. Organizoval tanečné zábavy. Ako člen obecného zastupiteľstva bol v rôznych funkciách. Pravidelne usporadúval prednášky o sporivosti, o výchove dieťaťa a pod.

Treba ešte spomenúť, že vo Vraní sa od založenia školy v r. 1926 až do jej zlúčenia so ZŠ Brodno /1980/ vystriedali za celú dĺžku trvania školy iba 4 riaditelia: František Holomáň /1926-1935/, Artúr Bayer /1945- 1953/, Stanislav Šujanský /1953-1975/ a Mária Ľuptáková /1975-1980/²⁾. Učitelia vo Vraní spred r.1926 sa nespomínajú v žiadnom z pre nás dostupných prameňov.

Dva pohľady na ZŠ Vranie (1926 - 1980), ktorej budova stojí dodnes, pričom ešte nedávno sa využívala ako materská škola

¹⁾ Kronika rímsko-katolíckej školy brodňanskej, šk.r. 1925/26, 1926/27

²⁾ Podľa Kroniky obce Vranie

Základná rímskokatolícka škola v Brodne

Náš pohľad teraz zameriame na ZŠ Brodno. Je tomu tak z dôvodu, že kronika ZŠ Vranie sa nám nezachovala, a jednak preto, že ZŠ Brodno je vlastne „materská“ ZŠ, taká *alma mater* našej súčasnej školy.

Ozajstná kronika našej školy sa začína až v šk. r. 1925/26, preto podrobnejšiu históriu začneme práve tu.

Roky 1925 -36

Tradičné zápisky z kroniky sa začínajú zápisom a počtami žiakov: ZŠ počas týchto školských rokov navštevovalo od 34 do 96 žiakov. Nasleduje opis vyučovacích dní a prípadné prázdniny pre porady, dovolenku učiteľa a pod.

Vyhodnotenie školskej dochádzky a zdravotný stav žiakov sú tiež súčasťou kroniky. Z kroník sa dozvedáme aj o sviatkoch a oslavách na škole. Zvyčajne to boli oslavy J. A. Komenského, M. R. Štefánika a P. O. Hviezdoslava, oslavovalo sa tiež výročie vzniku ČSR, Masarykove narodeniny, Sviatok práce či Deň sporivosti. Špeciálnou podkapitolou je rozdelenie žiactva: zvyčajne sa žiaci delili na starších a mladších, jedni boli v škole dopoludnia a druhí popoludní, aby mohli na gazdovstve kravy pásť a zároveň sa vzdelávať. Osvetová činnosť učiteľa spočívala v organizovaní divadelných predstavení, z ktorých výťažok putoval na

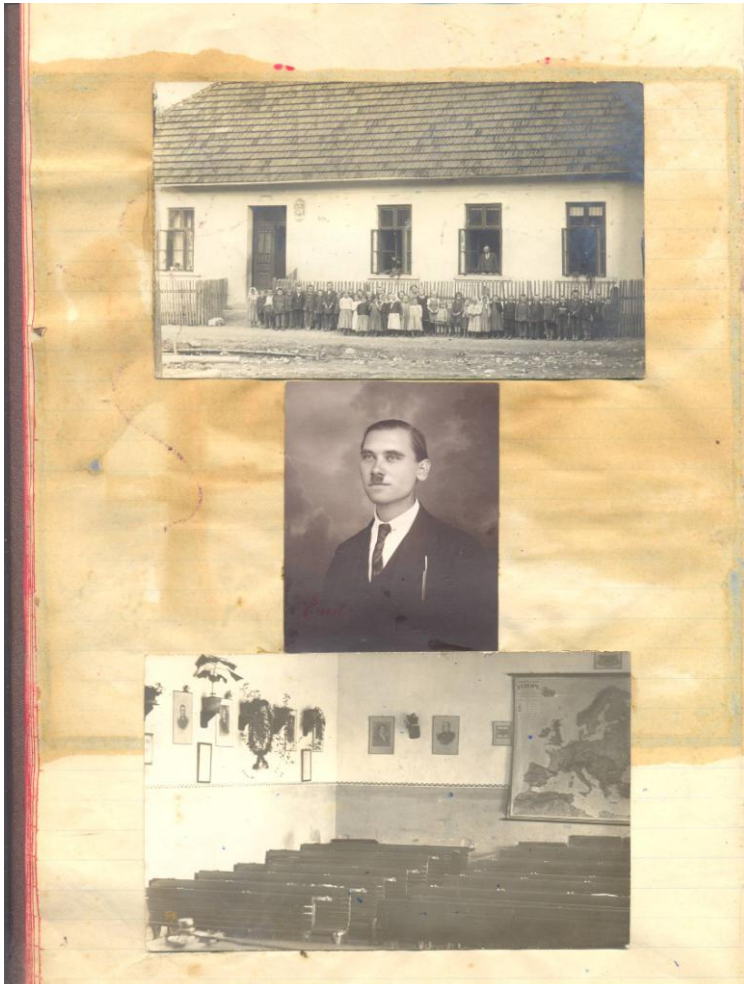
nákup kníh do školskej knižnice. Tiež vzdelával dospelých obyvateľov obce a cvičil s nimi spev, i kultúrne programy na podujatia v obci. Nasledujú zmienky o návštevách (inšpektori, lekár) a zakončenie školského roku so slávnostným Te Deum v miestnom kostole.

Úvodná stránka zápisu do kroniky v šk. roku 1925/26. V strede snímky p. uč Maťašák, ktorý je zároveň prvým zapisovateľom do kroniky.

1926 – 1927

ZŠ počas roka navštevovalo 96 žiakov, napoly chlapci i dievčatá. Zaujmu konštatovania typu: *Školská dochádzka priemerovo k lanšiemu roku je v procentoch slabšia, pretože činí 94,87 % ospravedlnených hodín¹⁾* Na tom istom mieste tiež čítame, že dôvodom bola choroba zvaná závalka a dve deti sa

celý rok liečili na trachom. Smutným bodom v kronike je pohreb žiaka školy z dôvodu *odumretia na suchotiny - (chlapec Mičiakov z 2. ročníka)*. Školu navštívil okresný lekár a tiež školský inšpektor, ktorý bol spokojný tak s výzdobou, ako aj s čistotou školskou a výsledkami na vyučovaní. Školu skončilo 17 žiakov so záverečným vysvedčením.

Na snímkach(1927):

1. budova starej školy s deťmi,
2. miestny učiteľ Maťašák,
3. fotografia učebne

1929/30

Kronika zachytáva smutnú udalosť zo susednej obce - Oškerdy. *Medzi rokom vystúpilo (zo školy) 10 chlapcov a tri dievčatá, a to všetko deti oškerdské, keďže 8. októbra silný požiar zničil celú obec. Chcejúc si ul'aviť ubytovanie i s rodičmi svojími nast'ahovali sa k rodinám a známim po susedných obciach. Z týchto detí sa na jar krome 1 chlapca a 1 dievčat'a vrátili späť do tunajšej školy.* ²⁾

¹⁾ Kronika rímsko-katolíckej školy broďnanskej, šk.r. 1925/26, 1926/27

²⁾ Tamže

1930/31

Zaujalo nás, že v tomto roku bola podľa kronikára vybudovaná 2-triedna štátna ľudová škola a keďže boli obyvatelia „v švungu“, previedla sa aj regulácia potoka v dedine s nákladmi Kč 300 000. V uplynulom roku tiež bolo zavedené elektrické svetlo - neuvádza sa, či v celej obci, alebo len v škole.

Na základe Refmansona vydržiavaný bol v dňoch: Zápis, 28-30 jina, počet zapísaného žiactva bol: 58 - z toho 26 chlapcov a 32 dievčat. Behom veľ. prázdnin z chlapci a 1 dievča pre odstahovanie svojich rodičov presídlili do iných škôl. 1 dievča pre slabý telesný vývin bolo oslobodené od šk. dochádzky, takže ostalo 25 chlapcov a 30 dievčat až do konca šk. roku nezmenené.

Školský rok sa započal 2. sept. s bohoslužbou ráno o 8. Začiatok šk. r. hod. a s Peni Sanct. Spir: om. Po bohoslužbách nasledovalo roztriedenie a umiestnenie žiactva.

Vyučovanie bolo celostenné. Zastolený bol 1 a 2 ročník. Vyučba: ostatné ročníky boli umiestnené v najvyššej št. ľud. škole.

Na celý šk. r. vyučovalo sa 22.900 polodni, z ktorých 22.595 Dochádzka

Záber z kroniky – nájdete tam svojich prastarých rodičov?

1934/35

Okrem tradičných osláv bol v tomto roku usporiadaný *vianočný stromok*, pri ktorej príležitosti deti ... recitovali básničky a dostali za to po Kč 5 ako odmenu, ... krásne odspievali 12 dobre nacvičených piesničiek vianočných, pritom robili rôzne telocvičné pohyby. Každé dieťa dostalo kresliaci sošit a farebné tužky - mimo toho 35 - 40 kúskov cukrového. Radosť bola ohromná! ¹⁾

¹⁾ Kronika rímsko-katolíckej školy broďnanskej, šk.r. 1934/35

1936 - 1950

V tomto období spočiatku počet detí na miestnej škole zďaleka nedosahoval také počty, ako v minulosti. Napr. v školskom roku 1936/37 bolo zapísaných 43 žiakov, o rok neskôr o jedného žiaka viac a až ďalší rok navštevovalo školu 62 žiakov. Ale neskôr počty rástli - napr. v šk. r. 1941/42 ukončilo školský rok 146 detí.

Je škoda, že naša kronika sa počas obdobia Slovenského štátu niekoľkokrát odmlčala. Nie preto, že by do nej neprispieval kronikár, ale preto, lebo mnohé strany z tohto obdobia boli vytrhané.

1939/40

Zaujala nás zmienka o krátkodobej zmene učiteľa - 1. ročník vyučovala Mária Mat'ašáková, keďže p. Mat'ašák pre chorobu vyučovať nemohol. Polročné prázdniny neboli, ale deti si to neskôr vynahradili: od 18-ho do 25-ho februára sa nevyučovalo „pre nedostatok kuriva“.

1940 - 1942

So súhlasom biskupského úradu a ministerstva školstva a nár. osvety sa zo štátnej školy stala trojtriedna rímsko-katolícka škola. V ďalšom šk. roku boli ich bývalé priestory odovzdané do majetku obce. Tu zaznamenávame aj personálne zmeny: J. Kanálikovú, detskú učiteľku, kvôli materskej dovolenke vystriedala Angela Sitárová a Jozefa Franka, ktorý postúpil na Mšano (Min. školstva a nár. osvety), nahradil Vojtech Sitár. Na tomto mieste sa prvýkrát stretávame s faktom, že v ZŠ Brodno pracuje viac pedagógov súčasne.

V tomto šk. r. sa tiež premiérovo spomína činnosť rodičovského združenia pod vedením J. Kapitulíka. Úlohou bolo zefektívniť spoluprácu učiteľov a rodičov.

1942/1943

Nájdeme tu prvý úspech divadelného zboru v našej obci. Na *okresných divadelných závodoch v Kysuckom Novom Meste... s divadelnou hrou Kamenný chodníček získal 3. cenu v skupine D. Cena pozostávala z 30 knižočíek divadelných hier.*¹⁾

1943/44

V týchto vojnových rokoch si učitelia obzvlášť plnili svoje osvetové povinnosti. V Brodne bolo totiž usporiadaných takmer 60 prednášok pre dospelých, ktoré mali ľudovýchvový charakter. Z pozoruhodnejších tém spomeniem Alkohol, náš nepriateľ; Príprava dievčat do budúcnosti; Hovoríme o našich deťoch; Čistota odevu a tela všeobecne; Prvá pomoc; Význam ovocného stroma a ovocného stromstva všeobecne či Stravovanie v dnešných časoch.

Za zmienku stojí fakt, že školský rok sa začal 1. októbra a vianočné prázdniny boli spojené s uhol'nými, pričom trvali od 22.decembra do 19. januára, čiže takmer mesiac...

1944/45

Vojnové udalosti neobišli ani našu obec. Pre nemecké okupačné vojsko, ktoré obsadilo všetky tri triedy, nevyučovalo sa od 8. 10. do 12. 11., keď sa opäť začalo vyučovať v dočasnej triede v pivničnej miestnosti kultúrneho domu. Triedy nasledovali jedna za druhou v poldenných turnusoch. Takéto vyučovanie

¹⁾ Kronika rímsko-katolíckej školy brodňanskej

trvalo až do konca roku, ten trval do 24. marca. Okrem toho bolo vyučovanie prerušené aj v čase od 28. 1 do 11. 2., lebo Nemci obsadili aj dočasnú triedu. Po oslobodení sa však školský rok *znovuzapočal 8. 5. a trval až do 28. júna, keď žiaci obdržali vysvedčenia.*

Kronika okrem iného zaznamenáva aj nasledovné: Vyučovanie počas šk. roka prebiehalo vo vojnových udalostiach, ktoré sa začali povstaním Slovákov proti okupantom nemeckým 29. augusta 1944. Zvlášť rušné boli mesiace marec a apríl, 1945, keď neprestajne nové a nové kolónie nemeckých vojsk ustupujúcich pred červenou armádou SSSR často sa usalašili v našej obci a rôzne krádeže a násilenstvá boli na bežnom poriadku. V tej dobe bola aj školská a učiteľská knižnica na polovicu spálená a takmer všetky učebné pomôcky zničené alebo odvečené. Škoda bola podľa inventárnej knihy vyčíslená na Kč 27 709, 55. Vtedy bola aj školská kronika poškodená. Bratské ruské vojsko dorazilo do našej obce 30. apríla 1945, zdržalo sa len niekoľko hodín a nastúpilo na ďalšiu ofenzívnu cestu za ustupujúcim nemeckým vojskom.

V našej obci sa priamo neodohrali žiadne boje. Po započatí výstavby lávky cez Kysucu, po ktorej malo ruské vojsko prejsť na druhý breh Kysuce do Vrania, kde ešte stále boli nemeckí vojaci, boli traja naši ľudia zranení po streľbe do nôh. Jeden z nich zraneniam podľahol a umrel: Štefan Dupkala-Mokáň. Veru, boli to pohnuté časy...

1945 - 1950

Povojnová škola, to bola v prvom rade snaha o návrat do zvyčajného života. Uhol'né prázdniny až dvakrát za sebou v jednom roku - prejavili sa ťažké dôsledky uplynulej vojny. Pozitívom však bolo obnovenie hojnej osvetovej činnosti - nácvik nových divadelných hier, prednášky s ľudovýchovnou tematikou, kultúrne programy.

Smutnými okamihmi boli dva pohreby žiakov v šk. roku 1946-47: na večnosť sa odobral Jozef Januš, žiak 4. ročníka,, ktorý tragicky zahynul, a Vlasta Vavrinová, žiačka 1. ročníka, ktorá podľahla na následky choroby srdca. Oboch odprevadili na večnosť spolužiaci zo školy.

V r. 1947/48 sa uskutočnila dávna túžba učiteľstva, keď 21. 3. bol odhlasovaný školský zákon, ktorý zjednotil spôsob vzdelávania a určil typy škôl:

materskú školu, národnú školu, strednú školu a gymnáziá či odborné školy. Školopovinnosť bola ustálená na 9 rokov dochádzky.

O rok neskôr sa v Brodne uvažovalo dokonca o postavení štátnej strednej školy, ktorá mala stáť neďaleko zastávky Brodno. Mali ju navštevovať deti z Brodna, Vrania a blízkych obcí. Obce sa dokonca zaviazali dodať potrebný stavebný materiál i brigádnikov, ale nakoniec sa tento projekt z nejasného dôvodu nekonal.

V tomto roku sa ale predsa podarila jedna novinka: správa Potravného družstva v Brodne sa rozhodla zakúpiť rádiový aparát so zosilňovačom pre školský rozhlas. V škole bol teda už v tejto dobe možný rýchly prenos informácií od vedenia k žiakom a učiteľom. Okrem toho bolo dodané aj nové zariadenie zborovne a v obci sa vykonala telefonizácia.

Rok stavby: 1930

Riaditeľ školy tiež požiadal obec o pridelenie pozemku 20 x 15 m² na pestovanie ovocných stromčekov, čo mu predseda miestneho zastupiteľstva prisľúbil. Preto sa mohli žiaci školy zúčastniť zalesňovacej akcie, kde vysádzali stromčeky a čistili okolie školy i miestny potok.

Snímky z kroniky –
šk. rok 1949/50

Roky 1950-1965

Toto obdobie sa nesie v znamení mnohých prevažne politických zmien. Už po Víťaznom februári sa dostáva k moci KSS a to sa až do roku 1989 odzrkadľuje v akciách a podujatiach s novým ideologickým nádychom.

Riaditelia

Významnou témou boli v tomto období noví riaditelia. Až do roku 1950 viedol E. Matášák školu celých 25 rokov, čo je veru úctyhodná doba. Po tomto období sa však stolička riaditeľa ZŠ v Brodne stala veľmi vratkou. Ved' posúďte sami.

V šk. roku 1950/51 penzionovaného E. Matášáka nahradil Ján Pitoňák. 1. februára 1952 nastúpil na riaditeľské miesto Ľudovít Mikolaj. Vydržal dva roky, nahradený bol Irenou Štefanidesovou. Tá bola riaditeľkou do októbra 1954. Pozoruhodné je, že v rokoch jej výkonu funkcie boli dva roky stránky kroniky prázdne, dopísané boli až neskôr v takomto duchu: *V tomto školskom roku sa zápisnica nevedla, a bola iba týmto doplnená. ... Škola sa dostala do štádia zanedbania. ... Nakol'ko zastal tuná zápas o riaditeľstvo školy, vznikly škriepky, čo sa prejavilo jak na žiakoch, tak aj na občanoch i medzi samými učiteľmi, až s. Irena Štefanidesová odišla z učiteľských služieb.* ¹⁾ Autorom predošlých riadkov bol *mladý učiteľ začiatovník: Viliam Szency*, od novembra 1955 riaditeľ tunajšej školy. V šk. roku 1956/57 bolo zas všetko inak: od 1. septembra bol za riaditeľa vymenovaný Vojtech Sitár, historicky najkratší riaditeľ ZŠ Brodno. Ešte v ten deň popoludní (!) mu bol okresným inšpektorom osobne doručený dekrét o prepustení zo školských služieb, rovnako aj jeho manželke - učiteľke. Škola bola od tohto dňa bez vedenia i bez učiteľov. Vyučovanie viedla narýchlo vymenovaná učiteľka V. Rajňáková v troch smenách celý týždeň. 6. septembra bol poverený zastupovaním riaditeľ OSŠ v Rudine Ján Gallo. Celý učiteľský zbor sa menil v septembri dvakrát, potom ešte aj v októbri. Z toho vidieť, že pomery na škole boli značne neusporiadané. 2. decembra 1956/57 prevzal funkciu riaditeľa ZŠ Brodno Karol Tkáč. Po dvoch rokoch jeho pôsobenia na miesto dočasnej riaditeľky 1. septembra 1958 nastúpila J. Zocherová, tú nahradil na začiatku šk. roku 1960/61 Artur Bayer, ktorý viedol školu až dovtedy, kým nebola postavená nová, súčasná budova školy (1969).

¹⁾ Kronika rímsko-katolíckej školy brodnanskej

^
2. + 4.
ročník
1956/57

<
Absolventi
ZŠ Brodno
1956/1957

Život školy

Kronika má pevnú štruktúru, v ktorej sa nachádzajú údaje o učiteľoch, školskom vyučovaní, rozdelení žiakov do tried, údaje o akciách, oslavách a podujatiach. Nebudeme si pripomínať všetko, čo zažili naši starí rodičia, ale skúsime vybrať len zápisy, ktoré vypovedajú o niečom nezvyčajnom v živote školy.

V školskom roku 1957/58 sa prvýkrát spomína školský výlet, ktorý je potom zachytený s každoročnou pravidelnosťou. Zúčastnili sa ho deti, ktoré prejavili záujem. Cieľom ich ciest boli Bojnice, Trenčiansky hrad, Oravský hrad, Oravská priehrada, jaskyne v Demänovskej doline a pod. Hlavným cieľom týchto výletov bolo vidieť na vlastné oči to, o čom sa žiaci v škole učia.

V tomto roku sa žiaci školy zapojili aj do sporenia. Za celý školský rok nasporili 17000 Kč, čo bola na tú dobu veľmi vysoká suma. Sporiť im pomáhali zbery, brigády a iné podobné akcie. V roku 1960/61 žiaci absolvovali zber

zemiakov, zber kamenia na roli JRD, plevanie buriny, sušenie sena, zberali staré železo, zberali semiačka jaseňa a tiež skrášľovali okolie školy. Mohli by byť pre nás príkladom, čo poviete?

V tomto období sa začína v škole objavovať problém s priestormi. Žiaci mali spočiatku dve triedy v budove školy, na vyučovanie chodili v dvoch smenách. V šk. roku 1961-62 sa už vyučovalo v troch učebniach: k dvom v škole pribudla tretia učebňa v budove Jednoty. Upravili ju rodičia z žiakov z bytu priľahlého k obchodným priestorom. V tomto čase mali aj učitelia problémy s ubytovaním, preto mnohí do školy denne dochádzali zo svojich domovov. To samozrejme negatívne ovplyvňovalo možnosť venovať sa deťom pri nácviku programov v mimovyučovacom čase. V kronike sa tiež spomína, že niektorí učitelia bývali na pracovisku za pomerne zlých podmienok (obývali školské kabinety).

Aj napriek týmto problémom žiaci naďalej nacvičovali kultúrne programy a zúčastňovali sa akcií pri rôznych príležitostiach. Zvlášť sa spomínajú MDD, keď žiaci každoročne zápolili v súťažiach za odmeny, pre nás veľmi skromné, ale v tých časoch neuveriteľne zaujímavé.

Za zmienku stoja aj nasledovné udalosti: v šk. roku 1963/64 sa žiaci miestnej školy Pavol a František Virdzek pri pasení kráv najedli jedovatých plodov lesnej rastliny vranie oko. Len rýchla lekárska pomoc a hospitalizácia v nemocnici im zachránila holý život. *Napriek snahe však utrpeli ujmu na zraku a po celý školský rok bolo badať na nich neblahý vplyv otravy.* Žiačka 3. ročníka Vlasta Panušková pri vystupovaní z autobusu na hlavnej hradskej podbehla pod auto a utrpela zlomeninu kľúčnej kosti a úraz na hlave. Liečenie v nemocnici trvalo viac než 2 týždne. Tieto udalosti napriek svojej hrôzostrašnosti dopadli dobre. Ale žiaľ, o rok neskôr došlo k udalosti tragickej, keď pri pasení kráv žiak 5. ročníka Jozef Horvát vyliezol na stožiar elektrického vedenia a pri páde sa zachytil elektrických drôtov. Pri dotyku bol usmrtený a po následnom páde na zem dolámaný. Pohrebu sa zúčastnili žiaci i učitelia školy.

Výstavba novej školy

Problémy s priestormi začínali byť stále vypuklejšie. V šk. roku 1966/67 bolo prvýkrát v histórii našej školy päť ročníkov v piatich triedach. Aj z toho dôvodu bol v šk. roku 1967/68 zavedený 11-dňový vyučovací cyklus. V praxi to znamenalo, že žiaci mali voľnú každú druhú sobotu. Aj pre uvedené problémy padlo definitívne rozhodnutie: bude sa stavať nová škola!

Škola z papierov

Chudáci funkcionári a ich deti v Brodne a Vraní • Maratónci bez cieľa, no s horkou slinou • Čo s upísanými brigádnickými hodinami?

Brodno považujú za spádovú obec. Rozprestiera sa na rozhraní Kysúc a Považia a cez rieku susedí s Vraním. V týchto dvoch dedinách majú 380 školopovinných detí. V Brodne sú im k dispozícii dve učebne, postavené za predmníchovskej republiky, a jedna v byte pri kultúrnom dome. Aj Vranie má tri učebne, dve v úbohej škole a tretiu v materskej. Nuž menšie deti sa učia na smeny a staršie, od piateho ročníka, denne musia chodiť autobusom do Žiliny — Budatína.

Najskôr boli vybraté pozemky podrobené sondám, ktoré mali zistiť štruktúru pôdy, zloženie podlažia (1966/67). Následne obyvatelia obce tlačili na kompetentné úrady, aby sa začalo stavať v stanovenom termíne. Dôvod bol zrejmy: napriek

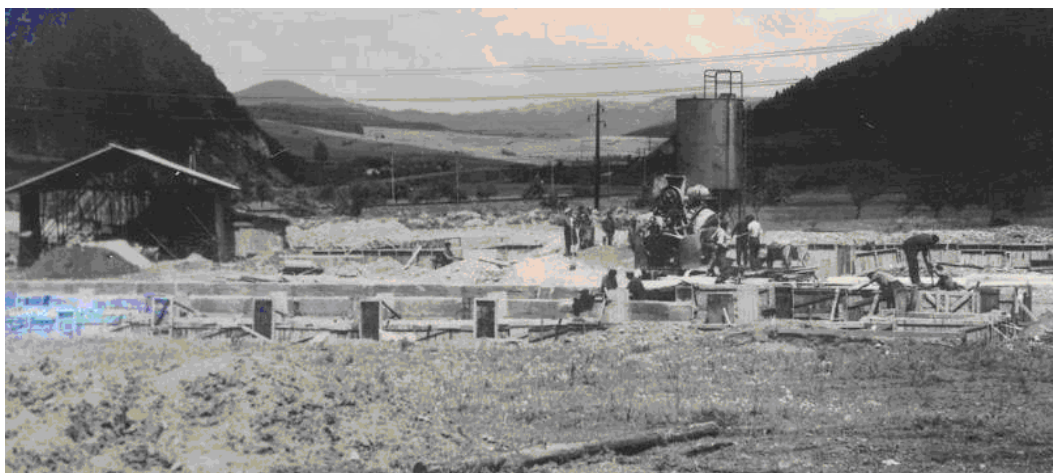
ich snahe sa malo stavať až o rok neskôr. Snaha priniesla svoje ovocie: 12. júna 1967 bola navozená zemina pod novostavbu školy.

V ďalšom roku, konkrétne 12. decembra 1967 sa výstavba školy rozbehla naplno. Výstavbu koordinovala komisia, ktorej členovia boli riaditeľ ZŠ Brodno Artur Bayer - predseda, členovia predsedu ZRPŠ p. Pažický, Michal Kuchár (po jeho smrti Michal Súkeník), Vincent Mozol', Justín Moravec, Albert Chyba, Štefan Borák, Stanislav Šujanský - riaditeľ ZŠ Vranie, Títo cenní ľudia zabezpečovali účasť na brigádach, finančné krytie, hospodárili s peniazmi získanými z brigád. Do konca augusta bola vykonaná hrubá stavba školskej bytovky, základy pod školskú družinu a čiastočne základy pod telocvičňou.

Na tejto práci sa podieľali 5000 brigádnickými hodinami aj rodičia žiakov. *Z obce Vranie pomoc nie je príliš*

uspokojivá,
hovorí
kronika.
Svoju
pomoc
poskytlo
len 5
občanov.
Najmä

v šk. roku 1969/70 však vyvinuli zainteresovaní obrovské úsilie, aby stihli výstavbu dokončiť do začiatku nového školského roku. Podarilo sa. V šk. roku 1969/70 sa začalo vyučovať v novej budove ZŠ. S ukončením výučby v starej budove sa končí aj stará kronika, stará história i funkčné obdobie riaditeľa A. Bayera. S výstavbou novej budovy sa začína aj moderná história školy, ale o tom už v ďalšej kapitole.

Fotografie zhotovené
počas
výstavby školy
v rokoch 1967 - 69

Existuje len jedno dobro, a to vedomosť, existuje len jedno zlo – nevedomosť.

Sokrates

Novodobá história školy

Roky 1969-1989

Počas tohto obdobia prešla škola mnohými zmenami a vystriedalo sa na nej viacero pedagógov a množstvo žiakov. V každom období sa diali udalosti, ktoré boli pre daný vývoj charakteristické. Ináč to nebolo ani počas týchto dvadsiatich rokov. Staršia generácia určite s úsmevom spomína na prvomájové oslavy, na družbu so ZŠ v Krnove alebo na spoluprácu s patronátnymi závodmi Rušňové depo a Makyta i oslavy výročí KSČ, SNP, MDŽ, Dňa učiteľov,... Všetky udalosti významné pre našu školu sú zaznamenané i v školských kronikách, aby sa zachovali pre ďalšie generácie.

Významné dni našej školy

1. septembra 1969 bola utvorená úplná ZDŠ v Brodne.

7. septembra sa uskutočnilo slávnostné otvorenie učebňovej časti ZDŠ.

Prvým riaditeľom na novoutvorenej ZDŠ v Brodne sa stal p. Vladimír Stráňai.

Školská budova mala 14 tried, špeciálnu učebňu, 6 kabinetov, zborovňu a riaditeľňu. Vyučovanie na škole sa oficiálne začalo 8. septembra 1969.

Pri výstavbe budovy školy pomohli nielen rodičia, ale i žiaci druhého stupňa priložili ruku k dielu – pomáhali čistiť priestory a zariaďovať školu.

Kompletná dostavba školy bola prevedená v školskom roku 1970/71.

2. januára 1971 bola otvorená školská jedáleň.

29. júna 1971 prebehla kolaudácia objektu telocvične s dielňami, ktorý začal slúžiť škole od 1. septembra 1971.

V období letných prázdnin boli dokončené ihriská, bežecká dráha, doskočisko a oplotenie areálu školy.

V školskom roku 1971/72 bola prevedená výsadba ovocných a okrasných stromov, kríkov a dokončená bola i celková úprava okolia školy.

Počas školských rokov 1969-1973 patrilo do obvodu ZDŠ i naďalej Vranie. Žiaci po ukončení 5. ročníka prechádzajú zo ZŠ vo Vraní na ZDŠ v Brodne.

V školskom roku 1980/81 dochádza k integrácii ZŠ vo Vraní so ZDŠ v Brodne.

Vladimír Stráňai
prvý riaditeľ školy
1969-1982

1. riaditeľ ZDŠ v Brodne – p. Vladimír Stráňai

Stavba školy
1968

7. september 1969

Dnes sa koná slávnostné otvorenie učebňovej časti ZDŠ v Brodne a 8.9. začne riadne vyučovanie.

Slávnostného otvorenia školy sa zúčastnili:

Ing. J. Ketrniec
M. Štrba
M. J. J. J. J. J.
M. J. J. J. J.
M. J. J. J. J.
M. J. J. J. J.
M. J. J. J. J.
M. J. J. J. J.

Otvorenie školy
september 1969

1. september 1969

Dnešným dňom sa ulvára v obci Brodno úplná Základná deväťročná škola. Slávnostného otvorenia šk. roka sa zúčastňuje súdruh inšpektor Ernest Chládecký a zástupcovia MNI. Na škole sa zriaďuje 13 tried s 317 žiakmi. Učebňová časť novej školy sa dokončuje a pripravujeme jej slávnostné otvorenie. Riadne vyučovanie sa začne po odovzdaní novej školskej budovy.

Brodno 1.9.1969.

h. l. ...
okr. šk. inšpektor

Štefan ...
riaditeľ školy

Družba večne živá

V druhom polroku školského roku 1969/70 naša škola nadviazala družbu s III. ZDŠ v Krnove. Prvá návšteva sa uskutočnila 25. apríla 1970, v priebehu ktorej boli dohodnuté formy spolupráce. Vzájomná družba medzi oboma školami prebiehala formou korešpondencie, vzájomnými návštevami pedagógov i žiakov. Stretnutia či už na pôde Krnova alebo Brodna sa niesli v duchu priateľských posedení, spestrených kultúrnym programom žiakov, športových podujatí i turistických vychádzok do okolia.

10.výročie družby s Krnovom 1979

Družba medzi školami trvala 21 rokov, čiže do školského roku 1990/91

Naši patróni

V školskom roku 1974/75 ZDŠ v Brodne podpísala patronátne zmluvy s n. p. Makyta a Loko - motíva (rušňové) depo. Patronátne závody pomáhali škole pri organizovaní a zabezpečení rôznych podujatí a žiaci našej školy spestrili oslavy v týchto podnikoch pri príležitosti rôznych výročí kultúrnym programom. Spolupráca prebiehala až do školského roku 1994/95.

Podpis zmluvy
s Makytou 1976

Družobné
stretnutie 1983

Aj tak sme sľubovali

Neodmysliteľnou súčasťou tohto obdobia boli slávnostné iskričkové a pionierske sľuby a činnosť PO SZM (Pionierska organizácia socialistického zväzu mládeže). V škol. roku 1976/77 aktívnu činnosť začína pionierska skupina SNP. Iskričky a pionieri sa pod vedením svojich vedúcich, ale i pedagógov aktívni zapájali do rôznych akcií – kultúrnych, športových, zberových (staré železo, papier, pomarančová kôrka, liečivé rastliny) a súťažili o najlepších.

Pioniersky sľub
1974

Sľub iskier 1976

**Sľub pionierov
1978**

Sľub pionierov 1985

Veselé oslavy 1. mája

Samotnej oslave predchádzali prípravy v škole – žiaci pod vedením pedagógov pripravovali výzdobu školy, zhotovovali sa mávadlá, transparenty, nacvičovali kultúrny program, vystúpenie. Prvomájové oslavy boli späté s prvomájovým sprievodom a s prvomájovými veselícami v popoludňajších hodinách.

1. máj 1974

Úsmev a šťastie

žiari im z tváří

1.máj 1976

Spomínate si ?

Dňa 7. mája 1982 ROH na ZDŠ v Brodne dostalo Čestné uznanie vlády ČSSR a ÚRO za rozvoj pracovnej iniciatívy.

Počas tohto obdobia existovala na škole i bohatá krúžková činnosť. Žiaci sa v nich stretávali podľa svojich záujmov a pracovali pod vedením pedagógov.

Podobne ako v súčasnosti i v tomto období sa žiaci zúčastňovali rôznych súťaží či už vedomostných, umeleckých alebo športových a úspešne reprezentovali školu. Malí žiaci v popoludňajších hodinách po skončení vyučovania, radi navštevovali i školskú družinu kde pod vedením p. vychovávateľiek sa okrem „obľúbeného“ písania úloh venovali rôznym hrám, súťažiam a vyskúšali si i svoju zručnosť pri zhotovovaní darčiekov k rôznym príležitostiam.

Krúžková činnosť

Osobnosti na poste riaditeľa

školy

Vladimír Stráňai	-	1969 - 1982
Mária Zaťková	-	1982 - 1984
Mária Podmanická	-	1984 - 1987
Augustín Lonc	-	1987 - 1992 ; 1996 - 2004
Želmíra Rezáková	-	1992 - 1996

Najľahší spôsob ako stratit' dôveru a úctu mladých, je dávať im nekonečné rady .

E. Hemingway

Roky 1989 - 2009

V tomto období, podobne ako celá spoločnosť, prešla i naša škola zásadnými zmenami.

V školskom roku 2003/04 ZŠ ako rozpočtová organizácia získala právnu subjektivitu.

1. januára 2005 vznikla organizácia – Základná škola s materskou školou Brodno 110, Žilina.

V súvislosti s týmito zmenami boli prevedené v budove školy väčšie rekonštrukčné práce, ktoré začali už v priebehu škol. r. 2003/04 pod vedením p. riaditeľa A. Lonca. Rekonštrukcie súviseli s prípravou priestorov pre materskú školu, ktorá sa mala stať súčasťou našej školy od nasledujúceho školského roka z dôvodu zníženia počtu žiakov navštevujúcich ZŠ.

Rekonštrukčné práce sa však nezastavili, ale pokračujú aj v súčasnosti pod vedením p. riaditeľky E. Sidorovej, ktorá nastúpila na post riaditeľky 1.februára 2005. Pod jej vedením sa zrenovovala nielen učebňová časť budovy školy, ale i telocvičňa, bežecká dráha, vzniklo basketbalové ihrisko v areáli školy a urobili sa úpravy v okolí školy. Pre škôlkarov sa vytvorilo samostatné ihrisko vďaka projektu, na ktorom sa podieľalo vedenie MŠ.

Ruku k dielu v nemalej miere priložili aj rodičia, ktorí sa podieľali napr. na vymaľovaní tried alebo prispeli rôznymi sponzorskými príspevkami. Bokom neostali ani pedagógovia, ktorí vytvorením projektov pomohli škole získať potrebné financie.

Rekonštrukcia telocvične:

<Rekonštrukcia bežeckej dráhy

Budovanie nového >
basketbalového ihriska

Staré ihrisko

Nové ihrisko

Z nového ihriska sa tešia i naši najmenší – škôlkari

Kružková činnosť

Kružky na našej škole majú bohatú tradíciu, v súčasnosti je ich 15. Žiaci pod vedením pedagógov môžu v popoludňajších hodinách aktívne realizovať svoje záujmy a využiť svoju energiu.

Projekt - Otvorená škola športu

Priniesol radosť z pohybu hlavne dievčatám dbajúcim o svoju líniu a zdravie.

Slová na záver

Roky plynú ako voda v rieke pokojne i búrlivo, prekonávajúc prekážky, ktoré sa stavajú do cesty . Tak je to i v živote človeka. Striedajú sa dni zaliate slnkom s dňami pochmúrnymi. Je v silách človeka prekonať nástrahy života? Tá sila drieme v každom z nás, len treba načrieť do hlbín duše a umu v duchu myšlienky „ Nie ten je múdry, kto veľa vie, ale ten je múdry, kto vie, čo mu treba.“

A preto zažejajme našej škole mnoho takých plodných a čínorodých rokov, čo dokážu naplniť a obohatiť nielen um ale i ducha detí a každého z nás.

